

EL BORINOT

Setmanari il·lustrat
20 cms.

ANY V. N.º 182

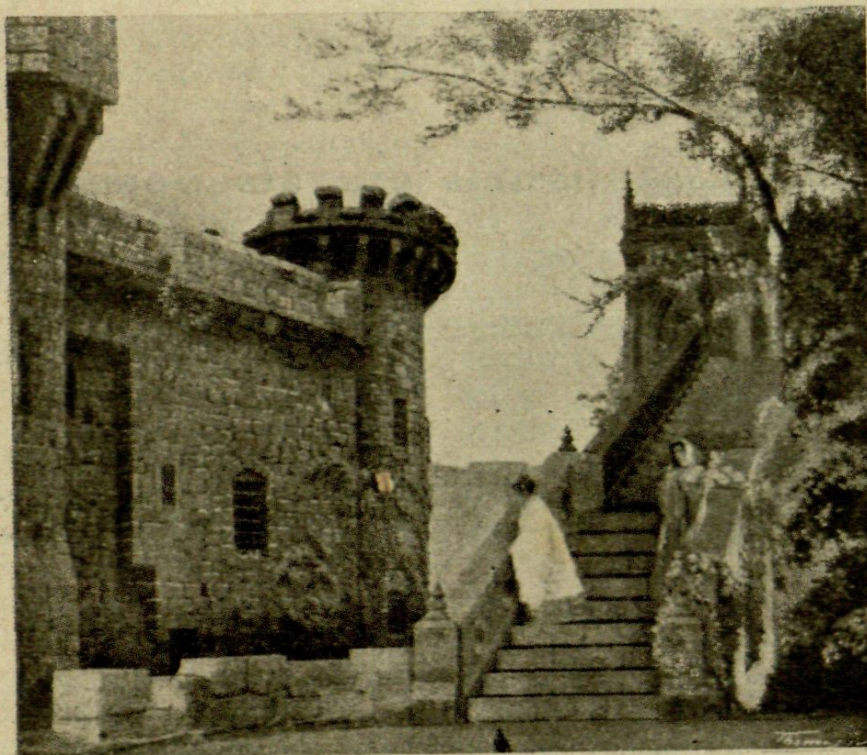
19 MAIG 1927

PREU DE SUBSCRIPCIÓ: 2'50 PTES. TRIMESTRE

LA CORRESPONDÈNCIA A L'ADMINISTRACIÓ: ANGELS, 22 I 24. — BARCELONA

La presó de Lleida. (Una decoració).

UAB

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

DE GRAN ACTUALITAT

JAUME COLLELL

Edició de l'Homenatge

Amb interessantíssims gravats documentals

A TOTES LES LLIBRERIES

Dipòsit central: C. Angels, 22 i 24. - Barcelona

Notes a l'entorn dels "Compagnons de Nôtre-Dame"

Ells. De l'obra d'Henry Gheon i els seus amics que constitueixen "Les Compagnons de Notre-Dame" d'altres ja n'han parlat bellament i jo mateix en parlaré a *La Nova Revista*. Per la primera nota que n'escric en aquest diari només em cal dir que ells s'han imposat el deure de fer un *teatre cristià* que sigui una obra d'art, que desterrí el teatre unisexual poca solta i mal girbat, i que doni la sensació que els cristians *també* poden fer art i teatre pur, que els cristians *també* poden ser intellectuals i homes moderns. Per fi, cal dir que de tots aquests propòsits han reeixit de la millor manera.

Nosaltres. En aquesta primera nota vull parlar de l'èxit que han tingut els "Compagnons" entre nosaltres, de l'acollida que els hem fet, de l'interès que per ells hem sentit. Del que cal fer després de la seva partença. Perquè la vinguda dels "Compagnons", si més no, haurà tingut el valor d'ésser un sondatge preciós de l'estat del nostre públic, de la manera de pensar de la nostra gent.

Un resultat deplorable. I el primer que cal constatar és que el resultat d'aquest sondatge ha estat deplorable, llastimós, vergonyós. El primer dia que "Les Compagnons" actuaren a Barcelona, quan Henry Gheon sortí a donar la seva conferència, a la sala de Romea hi havia escassament una dotzena i mitja de persones. Després, quan arribaren els tocatardans, la sala no s'omplí gaire més. Aquella nit Henry Gheon devia adormir-se amb el dubte de si a Barcelona hi havia catòlics o no. L'endemà, però, quan pujà al Tibidabo i s'encisà amb la vista de la ciutat, reparà en el nombre prodigiós d'esglésies (algunes a mig fer) que es veuen escampades per la

ciutat. I aleshores parlant amb els seus companys, devia dir:

—Sí, hi ha catòlics, molts catòlics, el nombre d'edificis religiosos ho fa suposar. Però una de dos, o aquests catòlics no saben el francès, o bé no els interessa el teatre. Totes dues coses, d'ésser certes, serien altament lamentables.

La gent. Per què no van anar-hi els catòlics? N'hi ha molts que entenen el francès. N'hi ha molts que van al teatre. Per què el dia que tenen a mà un teatre específicament cristià es quedaven a casa (suposant que no eren al Tívoli o al Còmic)? Totes les explicacions que poden donar-se són prou tristes. És aquest estúpid casolanisme que ens eixarreeix totes les coses plenes d'ideal. Si hom es quedés a casa per estudiar, per educar la família, per fer alguna cosa en bé de la ciutat, el casolanisme seria una gran qualitat. Però ara, gairebé sempre, és un gran defecte perquè vol dir mandra, perquè vol dir por de lo nou, perquè vol dir cobardia.

Imagineu-vos, per un moment, un senyor o una senyora que vénen de missa, que pertanyen a tres o quatre confraries, i que vetllen molt per la moralitat de les seves filles, imagineu-vos-els que llegeixen al diari que ve una companyia de teatre cristià. Com s'ho fan per no sentir ni tan sols per un moment l'impuls d'anar-ho a veure? Com s'ho fan per no sentir les pessigolles de les ganes de veure una cosa nova? Aquest quietisme! aquesta reserva per tot lo nou! Aquest no donar-se només per les coses que enlluernen, que tenen fama i que tothom en parla!

Jo comprenc que molts, però molts catòlics anessin a veure "Les Compagnons" i no hi tornessin més. No és pas

4. - EL BORINOT.

una fruita pels paladars enlleïts per la truculència o la bajaranada. Però que tants i tants catòlics no hagin mogut un peu, no hagin pensat que tenien el deure d'anar-hi, quan menys un dia, és una cosa que es fa difícil d'entendre, que és molt dolorosa de constatar.

Les entitats. Per què cap entitat catòlica no va recomanar als seus socis que anessin a veure els "Compagnons"? Per què cap junta d'entitat catòlica no es va prendre la molèstia (sic) d'anar-hi? Es que havien d'acabar una partida de "tresillo" o n'havien de començar una de billar? Tenia força raó aquell, que dels centres catòlics en deia cafès catòlics!

Els intellectuals. Que no hi anés el públic, massa intoxicat com està pels espectacles banals, és comprensible. El que és incomprensible, el que és inqualificable és que no hi fossin tots aquells que escriuen, que dirigeixen publicacions i que fan campanyes interminables, sota l'etiqueta de catòlics. Llevat d'uns quants, que ben aviat estarien dits, els intellectuals catòlics, els que tenien més deure d'anar-hi, no hi eren, s'havien quedat a casa, i entre ells precisament aquells que se les heuen sempre contra els intellectuals excèptics. Si a l'hora més escaient es queden a casa, per què estan criticant tot el dia el que fan els de l'altra banda?

Els de l'altra banda. El públic i els intellectuals escèptics, tampoc hi eren. També llevat de tres o quatre es varen quedar a casa. Això és més explicable. Però això demostra una vegada més que els lliberals no són ells.

Colofó.—Tot això han estat pures constatacions. Constatacions que no em menen a cap escepticisme. Ben altrament ha estat un sondatge que ens obliga a llençar-nos encara amb més optimisme a la lluita pels nostres ideals. El dia que per primera vegada "Les Compagnons de Notre-Dame" al Vieux Colombier de Paris es presenta-

ven davant del públic, encara hi havia menys gent que el dia que ho feien al Romea. I avui omplen sempre la sala. L'omplen perquè han vessat tot el seu optimisme. Nosaltres també ho farem.

JERONI MORAGAS

("Diari de Mataró", 14 de maig).

Articles que fan pensar

DE TEATRE

Moltes vegades, en reflexionar respecte al present i l'esdevenidor del teatre català—qüestió que em preocupa porfidiosament d'ençà que no escric per a teatre—, m'ha tornat a la memòria aquesta escena gens edificant, que vaig presenciar fa un cert temps:

Jo anava, dret, a la plataforma d'un tramvia atapeït de gent. Vora meu hi havia una dona en estat de gravidesa avançada. A l'interior hi havia bastants senyors còmodament asseguts. La dona, ampla, deformada, amb aquell abandonament de la gent del poble, obstruïa la portella. Més d'una vegada s'havia hagut d'apartar penosament per a deixar pas al cobrador. I darrera d'ella, amb l'arremolinament i els cops de colzes que es produeixen als nostres tramvies quan hom s'ha d'obrir camí entre l'espessor, algú havia mormolat. Entretant, cap passatger de l'interior no ofería el seu seient a la dona. Després d'un trajecte no gens curt, aquesta davallà. A la plataforma, llavors, esclataren unes protestes. Hi havia, principalment, un vell que cridava molt indignat:

—Ningú no ha estat capaç d'oferir el seu seient a aquesta pobra dona. En quin país som?

Poc a poc, tots els que es trobaven a la plataforma hi digueren la seva. Però els de l'interior no hi ficaven culle-rada. No solament estaven muts, sinó

EL CANONGE COLLELL A ELNA

L'any 1883, el del XXVe aniversari dels Jocs, un aplec de poetes i escriptors rossellonesos i catalans celebraren una excursió a Elna. El Canonge Collell era part principalíssima d'aquestes diades poètiques. Entre els fotografats ací hi ha En Guimerà, Mossèn Cinto, Gaudi, Tomàs Forteza, Justí Pepratx, Emili Vilanova i d'altres.

(Del llibre Jaume Collell, Miscel·lània a'Homenatge).

6. - EL BORINOT.

que feien el mort, com si no s'haguessin assabentat de res; feien el mort, sense mirar cap a la portella, com quan la dona gràvida l'obstruïa.

Darrerament aquesta duresa, aquesta manca de finor en la convivència social, ha estat agreujada per una certa brutalitat esportiva i per les característiques de la postguerra, comunes a tots els pobles. Ací, però, abruptes de mena com som, havien d'arrelar pregonament la indiferència davant els problemes morals, l'escepticisme respecte a la solidaritat social, l'afició a l'espectacle sensual, brutal o lleuger, el materialisme cada dia més acusat, la desvalorització, en una paraula, de certes categories ideals.

En aquestes circumstàncies, m'he preguntat diverses vegades: podem tenir un teatre? Recordo haver retret la escena del tramvia en una altra ocasió i no temo abusar-ne, perquè, dissortadament, no és una cosa isolada. Al tramvia o al cinema, al teatre o al carrer, al camp d'esport com a l'oficina, com a la llar, la manca de finor social és la nostra tara exterior, delatadora d'un sens fi de llacunes de la nostra formació individual i col·lectiva.

Relacionem la qüestió amb el teatre: una vegada Marius Aguilar es lamentava de l'aparició d'un barceloní groller en una revista del Paralel. Tot el teatre català—afegia—pateix d'aquest tipus rudament primitiu. Cal matar el "Pepet" vingui d'in vingui, el porti Galdós o un escriptor nostre. De "El Liberal" estant contestaren a Marius Aguilar que el teatre català reflectia els costums poc refinats.

Tots dos parers tenien raó. L'escriptor teatral que ho vulgui examinar de prop es trobarà davant un dilema, ni més ni menys. Reflectirà en la seva obra la cruesa de la nostra vida col·lectiva? Crearà una obra de finor imaginària, artificiosa, per a la qual no trobarà models vius i tot li fallarà, dels tipus al llenguatge? Un dilema no es trenca ni es resol massa fàcil-

ment, si no és saltant per damunt. És el que han de fer els escriptors teatrals: no aturar-se davant el mur, sinó saltar-lo, cadascú amb les seves ales—febles o vigoroses—. Però aquest no és el cas del qui estudia la qüestió amb altres ulls que els dels autors de comèdies.

El tema és vast, profund i ric de contingut, d'interrogacions: Pot el teatre modificar un ambient social, afinar, polir els costums d'un poble? És l'ambient nostre, els costums primaris, que ens impedeixen de tenir un teatre normal i a la vegada excellent? La insensibilitat és una qüestió de cultura. La cultura catalana ha penetrar escasses capes del nostre noble. Els qui llegeixen en català són una minoria petitíssima. Ells no poden emplenar un teatre una setmana seguida. Quin és, doncs, el públic de l'autor teatral català?

Deixem de banda, per ara, aquesta darrera pregunta. No és tan essencial com aquesta altra: Com es comportarà l'autor català davant el seu petit públic? Aquest públic, confessem-ho, no és refinat, no és gaire amic de les complexitats espirituals, no viu en un apassionament intel·lectual o estètic, no està sacsejat per la preocupació dels vius problemes morals. És un públic mitjà, burgès, la bona fe del qual hem de reconèixer, com hem d'estimar el seu viu interès patriòtic. (Aquest és el el públic caalà en general. De tant en tant, escadusserament, travessen aquest públic l'intel·lectual, l'aristòcrata, l'home que en podríem dir del poble, en el sentit de representar les vagues aspiracions socials i estètiques de la massa obrera. Això, en certes estrenes; després el públic assidu és el que hem descrit: mitjà, normal, poc inquiet).

Com es comportarà doncs, l'autor català davant el seu públic? A mi, tot seguit que em faig aquesta pregunta, em torna a la memòria l'escena del tramvia. El públic no estarà pas com-

post per aquells que no ofereixen el seient a una dona gràvida, a un vell, a una mare amb l'infant al braç; hi haurà una mica de tot, naturalment; però, aquest "tot" estarà contagiats per l'escepticisme, la mofa, la ironia davant l'idealisme, etcètera. Una atmòsfera anònima farà aquell públic incapaç de gaudir certs refinaments espirituals.

* * *

Ara bé: posem-nos al lloc d'un autor conscient, no d'un arrauxat qualsevol. Acceptem el consell de l'amic Carles Soldevila, el qual estima, en síntesi, que la millor manera de resoldre la crisi teatral és escriure comèdies. Completament d'acord: escrivim comèdies. Però a qui?

La pregunta sorprendrà. No serà tanta la sorpresa quan m'hagi explicat. Quina serà la meua actitud com a autor? Adoptar el to que pugui agradar més al públic, afalagar-li el gust per a aconseguir l'èxit? Jo, personalment, particularment, he de desconfiar una mica del seu gust. Jo, com a autor, tinc obligació d'aconseguir l'èxit. L'èxit viu, ràpid, immediat, és la llei de la mecànica teatral. El primer objecte que m'he d'imposar com a autor teatral és l'èxit. Si no tinc èxit, aquell triomf xardorós de la nit de l'estrena, que fa que el públic se'm lliuri amb entusiasme, jo no em guanyo la consideració de l'empresa, ni del públic mateix, ni "valc" com a autor. Si la gent no surt del teatre entusiasmada amb la meua obra, si no en parla amb admiració al cafè, a l'oficina, al carrer, la meua obra no portarà públic al teatre, no s'aguantarà al cartell, i jo hauré fracassat; prou es cuidarà l'empresari de fer-m'ho sentir. Resta la crítica per a posar les coses al seu lloc. La crítica? Ja en parlarem més endavant. Acabem primer amb el públic.

Jo, si vull fer una carrera brillant d'autor, hauré de pensar en el públic, sense l'adhesió viva del qual no hi ha èxit possible. Aquest número amb el qual he de comptar, l'he de remoure, emocionar, i, si més no, divertir. De quins mitjans em valdré? Quin llenguatge, quin to empraré? Em posaré al seu nivell perquè em comprengui fàcilment, m'aplaudeixi, em doni l'èxit i per consegüent moltes representacions de l'obra i pessetes? Aquesta és la primera temptació. Llavors, jo em preguntaré: Què vol el meu públic? La resposta és difícil. No ho sap pas ell mateix. Una vegada, diu que Gemier i Antoine varen fer als seus abonats una sèrie de preguntes que es podien resumir en aquesta: Què volen que representi al meu teatre? Molts crítics i autors s'hi indignaren, tot dient que un director de teatre és un lluitador de l'art que ha d'imposar les obres de mèrit al públic. El cas és que si mil persones responen a la pregunta: Què voleu que representi?, hom rebrà mil respostes distintes. Em direu que es produirà un erme mitjà i que ell serà el resultat del que vol el públic. Ah, com seria fàcil això! Si fos tan fàcil, no hi hauria empresari que no fos milionari, ni autor dels que es presten a tot que no tingués unes quantes finques. No; el públic no sap el que vol.

Què resta, doncs? La incertitud de l'èxit, sempre la incertitud. Davant d'això un autor que s'estimi voldrà escriure coses "veritablement bones", voldrà "enlairar" el públic. Serà un lluitador de l'art. Llavors corre un altre perill: el d'illusionar-se en què el teatre és una escola. Qui ha dit que és una escola de moral, qui una escola de nit. Acontentem-nos que ho sigui de bon gust. El teatre influeix damunt la sensibilitat de gran nombre de persones. Sobretot entre la gent modesta. En moments de crisi, en situacions excepcionals, hi ha gent senzilla que es comporta com ha vist compor-

8. - EL BORINOT.

tar-se els herois de teatre i no pas segons les seves reflexions, el seu cor o la seva consciència. Hi ha gent les accions de la qual, llurs gestos, llurs paraules són provocats per reminiscències teatrals. Tot això és una educació ben pueril i, sens dubte, més aviat noïble. No prenguem pas el teatre per una escola. Correm el perill d'enutjar més que mai l'espectador. Tot el més, repeteixo, pot donar-nos lliçons de bon gust. La gent que surt a l'escena no ha d'estar aplanada de vulgaritat, no ha de parlar grollerament, com es fa al carreró. En tot ordre les taules hem de veure-les a bastants metres més elevades que el públic. Però si l'autor agafa un to docent, si lem emprèn a fer de moralista, o d'elegant, o de ben parlat, l'obra d'art en sofreix. Tot didactisme mata la poesia i la vida, que són l'ànima del teatre. L'amor etatral no ha de voler ensenyar res: ni tècnica de teatre als altres autors, ni de ben parlar a l'actor, ni de ben pensar o de ben obrar al públic. L'autor ha d'ésser un lliure creador de poesia i de vida; i ha d'emocionar, trasbalsar, divertir, distreure, fer plorar o fer riure, tot na posant-se mai al nivell del públic per a explotar-lo, ni obrint càtedra per adoctrinar-lo. Per això mai no li direm mestre, ni histrió, sinó poeta.

Ara bé, amb aquestes dificultats, aquest divorci existent entre públic i autor, és possible en un país com el nostre, tenir un teatre orgànic, civil, amb aquella normalitat i transcendència col·lectiva que el teatre té en altres pobles? El nostre teatre ha d'ésser ben fill del nostre poble? Ha d'ésser un producte artificiós, imitat del francès o de l'anglès, i encaminat a crear un teatre tant com una societat?

Fugim de reflectir la nostra grolleria, esforcem-nos a superar-la. Fugim encara més de fer un teatre de lliçons morals, estètiques o urbanes.

Què ens resta, doncs, preguntareu? Uns quants franc-tiradors. Sí; el nos-

tre teatre de franc-tiradors d'individualitats més o menys riques, independents, lliures, de vegades anàrquiques. No volguem precipitar les coses ni forçar l'esdevenidor; no volguem donar una forma, un ordre i un cànon a una cosa que no en pot tenir encara ací. La nostra vida social és caòtica; com volem que el nostre teatre obeeixi a una ordenació estètica? Si arribem a crar alguna obra viva, solitàriament, ja farem prou.

Em direu que així no tenim teatre, doncs; que a tot arreu el teatre ha estat una creació civil, una flor de cultura social. I què hi farem? Pitjor seria fer l'esblaimada paròdia d'aquest teatre civil tan anhelat per tots.

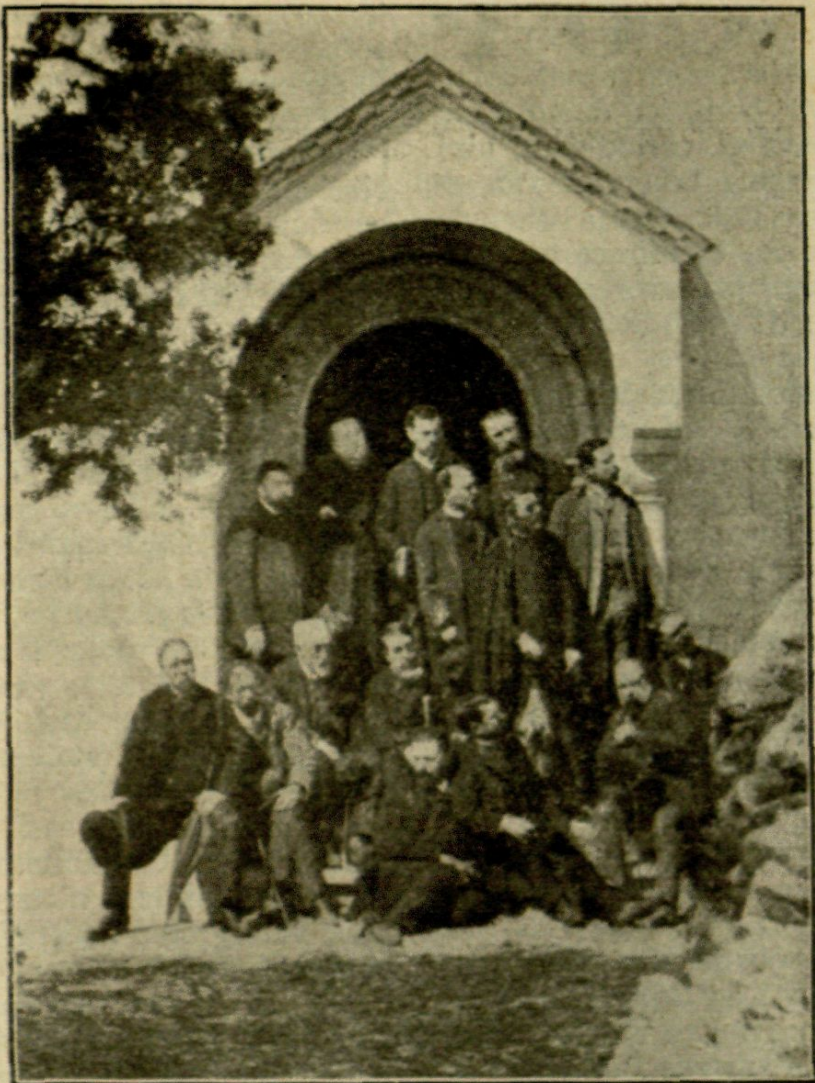
Deixem, per ara, que els franc-tiradors emplenin dignament la seva vocació teatral, que sense comptar massa amb els ingressos, sense posar-se al nivell del públic, ni menys sota d'ell, sinó molt per damunt, corrin el risc del fracàs o de la incomprensió per no haver parlat a aquest públic amb el mateix llenguatge ni el mateix to amb què ell parla massa sovint al carrer, a la llar, al tramvia.

JOAN PUIG I FERRETER

("La Publicitat", 14 de maig).

COLLELL A MALLORCA

L'any 1887, en què el Canonge presidí els Jocs Florals, a iniciativa d'ell hom féu una excursió de poetes rossellonesos i catalans a Miramar de Mallorca i hom plantà una creu de ferro al lloc on moriren guerrejant els germans Montcada de l'host de Jaume I. Entre els ací representats hi ha En Marian Aguiló, Mossèn Cinto, Justí Pepratx (traductor al francès de l'Atlàntida), Joaquim Cabot i d'altres.

(Del llibre Jaume Collell, Miscel·lània d'Homenatge).

10. - EL BORINOT.

EL C O P

Des de molt petit, ja demostrava molta afició vers el periodisme; així és que quan vàreig ésser un xic es-pigadet, i a casa em varen dir que em cerqués feina, el primer que và-reig fer fou de recórrer redaccions i més redaccions de periòdics sollicitant plaça.

Després de molts dies de cercar en-debades i quan ja em començava a decebre, un important rotatiu m'oferí una plaça. Oidà, els meus somnis dau-rats es començaven a realitzar. De moment, em varen posar a la secció de repartiment... però prometent-me formalment l'administrador que sense trigar gaire em posaria a la secció d'a-nuncis, encarregat de... treure la pols, netejar els llautons i escombrar una mica; però, això sí, sense serradures.

No cal pas que us digui el to que em donava jo quan em preguntava al-gú:—De què fas, noi?—Sóc periodis-ta!

Al cap d'uns quants anys i ja can-sat d'anar passant de la secció de re-partiment a encarregat de... l'higie-ne, a la secció d'anuncis i d'aquí a la gerència, també ocupant-hi un càrrec anàleg, i de la gerència a repartidor; un dia em vàreig empipar i jo que m'enprenc el director i li dic:—Miri, senyor director, ja n'hi ha prou d'a-quest color. Vostès no em donen faci-litats per a poder triomfar. No m'en-vien mai per a cap ressenya, ni em fan redactar mai cap article, ni, al-menys, cap gazetilla!

—Sí, fillet?, doncs miri, no vull que sigui dit que jo he escanyat una fu-tura glòria del periodisme. Passi per la caixa i li pagaran aquesta setmana i la que ve; així podrà fer tantes res-senyes i articles com vulgui. Passi-ho bé.

Doncs, com heu vist, em vàreig tro-bar de potetes al carrer sense més ca-pital que l'import de dues setmanades.

Un company de *redacció* em va acons-ellar que el que devia fer per asso-lir la meva aspirada glòria era viatjar molt per tot el món, així trobaria idees i temes en abundor. Em varen sem-blar molt encertades aquestes parau-les; així és que em vàreig cercar un negociet un xic internacional, i a ro-dar món! El negociet era el de vendre gomes per als paraigües; com podeu veure, és un ofici un xic idíllic, degut a la semblança amb el del caragol. També té el seu tros poètic-líric, car un venedor de gomes no pot ésser un bon venedor si no va acompanyat de la popular cançó madrilenya: *anillos de goma para llevar bien sujeto el ma-nillage de los paraguas...*

Després de rodar i rodar països, on, gairebé en tots, vàreig fer bons negocis, i des de cada un d'ells và-reig enviar quantitats enormes de pa-per i tinta cap a les redaccions dels periòdics de Catalunya (els que, in-dubtablement, conjurats contra mi, no em varen publicar ni tan sols un es-crit), vàreig anar a parar a Grècia, la famosa Grècia!

Allí, si és cert que no feia gaire bons negocis, en canvi hi vàreig po-der contemplar els cèlebres temples. Tenen molts anys! Ara que, si us tinc d'ésser franc, m'agrada més la casa de les punxes de Barcelona.

M'estava un dia passejant ensopida-ment pels fastigosos carrers d'una xa-mosa població de Tesàlia, on no havia pogut fer, amb una setmana que hi estava, deu leptes de negoci, quan de sobte em trobo cara a cara amb aquell meu company de *redacció* que ja co-neixem. De la sorpresa que ambdós tinguérem, poc va faltar si no vàrem caure... d'esquena.

—Tu per aquí?

—Tu per aquí?

Després de les corresponents mani-festacions d'afecte, el meu company em contà com havia vingut a la terra del diví cec.

—Quan tu te'n vares anar cap a ro-

dar món, jo vàreig pensar: veus, aquest sí que farà sort. Jo que sí, me'n vaig a trobar el director i li dic el mateix que li vares dir tú; igualment em féu passar per la caixa, i al carrer! Cap a on aniràs, cap a on aniràs, ja ho tinc!, me'n vaig a Grècia a fer un entreviu al déu Júpiter.

—Així és que hi vols pujar?

—Es clar que sí, home! però ja que t'he trobat, a tú, i som bons amics, hi podem pujar tots dos.

—Vols dir que tindrem èxit?

—Jo t'asseguro que donarem el cop.

—Doncs no hi pensem més. Però, escolta; sobre què tractarà aquest entreviu?

—Home, veus, en això, no hi havia pensat... Ja ho tinc! que ens expliqui els costums de la seva vida privada; a quina hora es lleva, què menja per esmorzar, si es grata quan té picor, etc., etc.; car això hi ha qui diu que és molt interessant.

L'endemà mateix partírem cap a l'Olimp.

Fóra massa llarg si us hagués d'explicar els incidents del camí; per tant, patapum, ja hi som.

El primer que vàrem veure va ésser Vulcà, que estava treballant infatigable sobre l'enclusa. El meu company li volia anar a preguntar a on podríem veure Júpiter; però jo, que em vàreig adonar de la cara de pomes agres que feia, el vaig aturar:

—Si em vols creure a mi, no hi vagis, no em fa gaire gràcia aquest *brutu*.

—Sí, noi, que no se li acudís donar-nos un cop de mall al cap. I el que és del meu no en sortiria cap deessa. (Efectivament, a tot tirar, el que en podria sortir, fóra una esponja).

Mes enllà, vàrem veure la famosa Diana, amb l'escopeta al coll (els déus també s'han modernitzat un xic), que se n'anava a matar conills.

—Ecolti, senyora Diana, que ens faria la mercè d'indicar-nos on es troba el senyor Júpiter?

—El papà volen veure? ai, pobres de vostès!, i sobre què?

—Ja veurà; nosaltres som periodistes i veníem per fer-li un entreviu.

—I no han anat primer al Parnàs, que Polímnia els inspirés un xic? ai pobres de vostès! amb el furor que té als homes d'ençà que s'ha inventat el xarleston, els pantalons oxford i el pentinat a la *garçonnel*!

Després d'encoratjar-nos amb aquestes paraules, ens va indicar una mena de xalet, on vivia el déu del llamp.

—Avall, noi, entornem-nos!—vàreig dir jo, tantost desaparegué la caçadora.

—I ara! que t'has tornat ximple!, que no saps que un periodista té doble mèrit si va acompanyat de l'heroisme!

—Però és que aquest individu no està per brocs; ja has sentit Diana.

—Que és que tens por?

—Por no, prudència!

—Que ve a ésser el mateix, au, anem.—I quasi arrossegant em va conduir a la casa d'en Júpiter.

Pam pam. Ens obre un porter amb patilles i llureia.

—El senyor, que hi fóra?

—Volen fer la mercè. I ens féu passar sales i més sales fins que arribàrem a un salonet on es trobava Júpiter.

—El senyor...

—Per servir-los; així ens va contestar el pare dels déus, sense deixar-nos acabar la frase, amb un to de veu poc tranquil·litzador i dirigint-nos unes mirades menys tranquil·litzadores encara.

—Nosaltres som periodistes i veníem per si ens permetia un entreviu sobre la seva vida privada.

Ai, la mare, què li vàrem dir! Heus aquí que sense donar-nos la més petita explicació, ens agafa pel ganyot, primer l'un i després l'altre, i fent-nos una carícia amb el peu al capda-
vall de l'esquena, ens engegà muntanya avall, tan ràpidament que no ens

12. - EL BORINOT.

paràrem fins a les vores del Salemvria, on, per sort, ens vàrem poder refrescar les nafres.

Mentre m'estava ajupit, de peus al riu, remullant-me la part del meu cos que rebé la primera patacada, jo que faig al meu company:—Saps que no erraves de gaire quan deies que amb aquest interviu donaríem el cop?

JOSEP M. MURIÀ ROMANÍ.

LA FESTA DELS «JOCS FLORALS»

Jo la esperava ab dalé, perquè era la primera vegada que hi assistiria. Aquell any fou president En Victor Balaguer, y volgué ferla mes solem-nial convidanthi als felibres de Provenza y als castellans poetes de mes renóm. Dels primers vingueren, acompanyant al gran Mistral, lo princep Guillem Bonaparte Wyse un lord anglés casat ab la Gaya Ciencia. També vingué l'aixerit provenzal Roumieux y'l sabi romanista Paul Meyer. Dels castellans honraren la poética festa En Joseph Zorrilla, Nuñez de Arce y'l Ventura Ruiz Aguilera qui'ns portá als catalans com ofrena una composició que començava: Cataluña tiene un hijo—tiene un hijo menestral. Els joves de la colla del café Suïc publicavam un setmanari *La Barretina*, y per celebrar aquella gran festassa, editarem un número extraordinari a dues tintes, ab sa afectuosa dedicatòria y versos a desdir. Els vigatans que hi colaborarem forem tres: En Serra y Campdelacreu, en Genís y l'exseminarista. Determinarem ferne una tirada en paper satinat per passár a oferirne un exemplar als ilustres hostes. Interessantíssima pensada. Començarem per en Mistral que posava a ca'n

Marin al passeig de Gracia; pujarem al segon pis hont donava en Balaguer hospitalitat al Princep Bonaparte; y quan arribarem a casa l'Angelón hont estava allotjat en Ventura Ruiz Aguilera, el Company Careta y Vidal digué ab to resolt: "ahont anem ara, a Provenza o a Castella?" A Castella, respongueren.—Donchs jo, no hi pujo: y's quedá a la entrada, entregantli en Serra y Campdelacreu el puro que li penjava dels llabis. La visita més trempada y quasi diré desvergonyida, fou al gran poeta Zorrilla que posava a casa del fabricant Puig y Llagostera. Hi arribarem a l'hora del dinar a la francesa, y al anunciarnos ens feu entrar al menjador. A les tres paraules de salutació ja eram camarades ab l'autor del *Tenorio* y dels *Cantos del Trovador*, y acabá la visita dientnos que no volía que li diguessem *Don José*, sino *Pepe* a secas. L'estada den Zorrilla a Catalunya fou aleshores bastant perllongada, y en totes les sessions que's donaren en obsequi dels forasters, éll era'l rossinyol de la recitació de versos. Per cert que un día a devant seu, l'Eduart Vidal y Valenciano, ne feu una imitació-praodia tan ben feta, que en Zorrilla s'hi vegé un poch ridiculísat.

En Verdaguer aquell any desitjava, com se compren, esser premiat. Hi enviá una especie d'esbòç de *La Altán-tida*, un cant en alexandrins titolat *L'Espanya naixent*. Un dematí me tragué del llit per llegirmel y remétrel tot seguit a la Secretaria dels Jochs. ¿Que te'n sembla?—me preguntá—Que no t'ho premiarán, li responguí jo, donantli varies rahons intrínseques y extrínseques, entre les quals li senyalava com a principal la de que en Balaguer y altres del Consistori atrafegats ab la vinguda dels personatges forasters, no tindrían calma per enterarse de aquell cartipás atapahit de versos. Aixís fou: després de la festa un dels Mantenedors me confessá que, al començar a llegir-ho, ho trobaren

tan dur y entreveïssat que ho tiràren al cove. Al coneixer el veredicte, desde Barcelona li vaig escriure una carta per consolarlo, y dientli que no's donas per ressentit del fallo del Consistori y que sens falta baixés per concorre a la festa, y que jo l'esperaria a la estació que'n deyam de Granollers, y ara se'n diu de França, en lo primer tren que per pèndrel a Granollers, era precis sortir de Vich ab la *diligencia* de ca'n Fonoll, a la una de la nit. Al moment que jo anava a entrar a la estació, vaig trobar a n'en Cinto que's rentava la cara en l'abeurador que hi havia prop de l'Aduana. Bon día va, bon dí ve, y ahont vols anar? li diguí —A donar unes quantes garrotades a n'en Balaguer.—Ell duya son bastó y cubria son cap ab la barretina. D'aixó de les bastonades ja'n parlarém després; jardí del General.—Els barcelonins deyan *jardí del General* d'un troç de terra ab quatre mates y alguns macisos de flors. Segur de que li passaria prompte ei mal humor, lo vaig acompanyar de dret a casa l'Aguiló. L'endemà forem tots dos los mes puntuals en arribar a la gran Sala del Concell de Cent, y'm semblá que essent ell un poeta llorejat havia de pujar *al presbiteri*, o sia al estrado ab el Cos d'Adjunts. Aixís ho feu, prenent seti al costat den Picó y Campamar. Després me deya aquest que en Cinto li havia contat escenes de baralles ab pagesos y carreters, y li havia dit que en sabia de mesurar bastonades.

Y plaume aquí copiar un trocet de *Epístola biogràfica* que en Pepratx me demaná per posarla en una de ses edicions de l'*Atlántida* traduhida al francès.

“No hagué de penedir-se l'estudiant de Vich de haver assistit a la festa. Aleshores fou quan en Mistral pronunciá lo *Tu Marcellus eris*, y Deu sab la gran influencia que havia d'exercir en l'ànima del jove poeta aquella escena del Ateneu Barcelonés, quan, prenent per la ma l'inmortal cantor de

Mireya al futur cantor de l'*Atlántida*, posantlo al mitx de la roda dels insignes lletrats que havían assistit a la vetllada, li signá'l front y li dirigí paraules de afectuós encoratjament y elogi que sonaren al cor de tothom com una predicció de bonaventura.

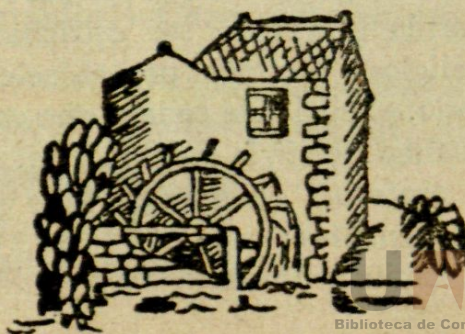
“Quan al sortir de aquella memorable reunió, prop de mitja nit, a la claror de la lluna, nos n'anarem tots dos a voltar per los silenciosos carrers del entorn de la Seu de Barcelona, pera revenirse de la commoció profunda que aquell inesperat triomf causat li havia, vegi espurnejar en los ulls dolços del car amich tendríssimes llàgrimes. Era la vegada que la gloria tant per ell somniada, fregava mes de prop ab ses daurades ales aquell front seré tan gallardament coronat ab la barretina morada”.

En Mistral, a qui fou presentat en Cinto per en Balaguer, se cregué que aquell minyó era un pagés autèntic de la Plana de Vich, no un estudiant de Seminari, que també sabia fer de pagés quan convenia. Aleshores fou de moda escriure unes semblances personals, que'n deyan *cabezas* y *calabazas*. En Verdaguer se feu la seva ab eixos quatre versets:

Poeta y fangador só
y en tot faig feyna tan neta
que fango com un poeta
y escriu com un fangadó.

JAUME COLLELL.

(“Del meu fadrinatge”).

HUMOR D'AVUI

UN CURSO DE FILOSOFIA EN MATARÓ.

Retallem d'"El Sol", de Madrid del dia 12 de maig:!

Es verdaderamente un acontecimiento digno de anotarse que por vez primera en Catalua se dé un curso de Filosofía en una ciudad comarcal fuera de Barcelona.

Un grupo de intelectuales de la Sociedad Artística y Literaria—la entidad que inició este año su ciclo de conferencias con la famosa del maestro Vives "El entusiasmo es la sal del alma"—de Mataró ha encomendado al sabio exprofesor del Consejo de Pedagogía de la disuelta Mancomunidad D. José Farrán y Mayoral un curso de ocho lecciones de iniciación filosófica, el cual ha comenzado ya bajo los mejores auspicios.

A fin de darle más intimidad, las sesiones se celebran en la sala de redacción del "Diari de Mataró" los lunes y jueves, de diez a once de la noche.

A pesar de haberse limitado el número de inscripciones a 24, ha habido necesidad de ampliarlo a 30, a petición de diversos señores que deseaban asistir al mismo, no habiéndose podido acceder a ampliarlo más.

Las inteligentes explicaciones del Sr. Farrán y Mayoral son escuchadas con religiosa atención por el selecto auditorio, el cual sale cada noche complacido de oír la palabra fácil del docto profesor, quien desarrolla los temas siguientes:

"La actitud filosófica". "Definicio-

nes y divisiones de la Filosofía". "Los conceptos y las ideas". "La Psicología". "La Lógica". "La Metafísica". "La Moral". "La Estética". "La Filosofía y las Ciencias". "Resumen y conclusiones".

Como nota curiosa hay que consignar el hecho de que el alcalde de Mataró envía a las lecciones de este curso de Filosofía, como delegado de su autoridad, a un ex guardia municipal que actualmente desempeña las funciones de inspector de obras.

Recauxutatge Fort, el millor

E. Granados, 85. Telèf. 2853 G.

Solo e pensoso i piu deserti campi... (1)

Pistes desertes, avingudes mortes,
Ombres sense ombra per cales i platges,
Pujols de cendra en els més folls viratges,
Trobeus d'amor per finestres i portes.

¿A quin indret, o ma follia, emportes
Aquest cos meu que no tem els oratges
Ni el meravellen els mòbils paratges
Ni els mil espectres de viles somortes?

No sé períbol en la terra obscura
Que ajusti el gest i la passa diversa
De qui la soledat li és bell viure.

¿No hi ha caserna ni presó tan dura,
No hi ha galera en la mar més adversa
Que em faci prou esclau per ser més lliure?

J. V. FOIX

---

(1) Petrarca, Sonet XXVIII (de «L'Amic de les Arts», de Sitges, 31 de maig).

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General
IMP. ALTÉS.

PELS BELLS CARRERS DE MA CIUTAT

Pintura i Decoració

FRANCESC FERRER. Aragó, 193

PINTURA DECORATIVA.-Papers pintats.
Rètols.— Viladomat, 52.-Barcelona... PINTURA de Cotxes i Autos
Joan Mir.—Villarroel, 126Tallers Castellanas. Escultura re-
ligiosa.— Balmes, 123. T. 2318 G.Ferros artístics, especialitat amb
els encàrrecs. JOSEP FLÓ. Aragó 277Tenyits, rentats i aprestos. C. de
Cent, 319. (Ssal., E. Granados 64)TINTORERIA CATALONIA. Tenyits i
rentats econòmics. Aragó, 339*Electricitat.* CARLES ROSELL
Calabria, 95. Telèfon 1592 H.Instal·lacions, aigua, gas, electricitat
i reparacions. G. TOMÀS Tallers 76*Electricitat i Lamp.* MARCELÍ ROVIRA
Plassa Pí, núm. 2.-Barcelona.Fàbrica de Làmpares Elèctriques
ALFONSO MAÑER.-Villarroel, 173 bisInstal·lacions i reparacions elèctri-
ques.—Roselló, 207. Telèf. 2989 G.Reparació de tota classe màquines
elèctriques. D. AGUELO. Aragó, 359

PATENTS I MARQUES

A. PASQUAL.—C. de Cent, 304, pral.

Llibres, els millors

EDITORIAL POLÍGLOTA.—Petrítxol, 8

MATERIAL ESCOLAR I CIENTÍFIC
(SUC. ESTEVA MARATA). R. Univer., 7LA FIRA DEL BOSCH. — *Joguines.*
Rambla del Prat, 2. - Barcelona, G.Ceràmica i Rajoles
CASIMIR VICENS.—Tallers, 72.Articles Fotogràfics i Ràdio
PÉREZ I SÀBAT.—Fontanella, 18Articles fotogràfics i ràdio
V. CALDÉS ARÚS.—Salmerón, 140.Tapiceria, cortinatges i sillons con-
fort. Consell de Cent, 336, baixosCASA SIBECAS. Articles per a tots els
Sports.—Aribau, núm. 35.Moneders, Carteres i Petaques (F.)
R. Torres.—Plassa del Pí 2.-Barna.Fàbr. Articles de pell i per a regal.
Perfum. M. OLLER. Casanova, 117VIDRES, Cristalls plans. - T. Garcia.
Panadès, 1. Tel. 1166-G. — Barna.GANIVETERIA ROCA
Plaça del Pi, núm. 3Esmolet i paraiguer, afinació de
tota mena de tall. Bruch, núm. 71.Bicicletes, Motors, Export
J. BENEDIT. Aragó, 270BICICLETES I ACCESSORIS, nous i usats.
Creu Cuverta (prop Calàbria)REPARACIÓ I LLOGUER DE BICICLETES.
J. Teixidor.—Carrer Rocafort, 29L. RICART. Bicicletes, accessoris,
major i detall.—Trafalgar, 41FIXOLINA CANIGÓ

LLÀTZER DE TORMES

el clàssic de l'humor
demanu-lo a totes les
llibreries.

2
Pessetes.

SALA PARÉS
Establiments **MARAGALL**
Petrítxol, 3 i 5 - BARCELONA

FÀBRICA DE LLONGANISSES
la millor de la nostra terra

TELEFONS

A Seu d'Urgell, n.º 124
A Barcelona, n.º 2023
A Sitges, n.º 1383

Demanu a tot arreu la marca

ELS PIRINEUS

Quingles i Escaler

CASTELLCIUTAT

(Seu d'Urgell)

IGNASI FOLCH I TORRES

UNA DONA

Novel·la contemporània.

A TOTES LES LLIBRERIES

Preu: 3'50 pessetes.

LO GAITER DEL LLOBREGAT

Poesies de Joaquim Rubió i Ors
Amb un pròleg d'Antoni Rubió i Lluch

Edició Políglota. Volum IV, 1849-1885.

Més de 300 pàgs.

Rústega: 5 ptes. - Enquad. en tela: 6 ptes.

Editorial Altés. - Angels, 22 i 24. - Barcelona

BICICLETES. *Construcció i reparació,
i demés accessoris.*—Bailen, 85.

*Sastreria Guilemany, vestits i for-
mes tots preus.* P. Sol, 8, t. 1451-G

*Demanu la faixa ELITE recomana-
da pel cos mèdic.*—Via Laietana, 54

*Venda d'ORTOPEDIA i articles
d'higiene maj. i det.* Provença, 195

FRATERNUS. Agència de Negocis
Plassa Catalunya, 3, 2.º, 1.ª.-Barna.

Rellotgeria PAHISSA. Adob de re-
llotges. Joies.—Mallorca, 330.-Barc.

*Caixes caials des de 200 ptes. totes
d'acer.*-P. Marquilló. Mallorca, 125

ESTORAS I CARPES COCO.-Ll. Gibert.
P. Urquinaona, 8. Tel. 713 - S. P.

MOBLES (Fàbrica).—E. Dalmau
Plassos i comptat.—Mallorca, 178

MOBLES D'ART.—Decoració y res-
tauració.—València, 281

Mobles de tots preus. - A. Navarro
Casa fundada en 1892. Com. Balmes, 70

NINES. Manufactura. Gran Assortit
Joaquim Costa, 21 (antes Ponent)

res/172